Šiaulių apygardos teismo nutartis

2021-01-27, bylos Nr. 2S-163-856/2021

Teismas: Šiaulių apygardos teismas
Dokumentas: Nutartis
Data: 2021-01-27
Bylos Nr.: 2S-163-856/2021
Teisminio proceso Nr.: 2-70-3-06159-2020-7
Bylos rūšis: civilinė byla

Civilinė byla Nr. 2S-163-856/2021
Teisminio proceso Nr. 2-70-3-06159-2020-7
Procesinio sprendimo kategorijos 3.3.2.3; 3.3.2.4; 3.3.2.5; 3.4.5.11; 3.5.1. (S)

ŠIAULIŲ APYGARDOS TEISMAS
NUTARTIS
LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU
2021 m. sausio 27 d.
Šiauliai

Šiaulių apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėja Jurga Kramanauskaitė-Butkuvienė

teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo suinteresuoto asmens antstolės V. Š. atskirąjį skundą dėl Šiaulių apylinkės teismo Šiaulių rūmų 2020 m. gruodžio 1 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 2YT-13263-291/2020 pagal pareiškėjos L. J. skundą dėl antstolės V. Š. veiksmų.

Aprašomoji dalis

Teismas nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Pareiškėja L. J. kreipėsi į antstolę V. Š. su skundu dėl antstolės veiksmų.

2. 2020 m. lapkričio 11 d. antstolė V. Š. priėmė patvarkymą dėl atsisakymo patenkinti skundą ir kartu su vykdomąja byla pateikė jį Šiaulių apylinkės teismo Šiaulių rūmams.

3. 2020 m. lapkričio 20 d. teisme gautas antstolės V. Š. prašymas nutraukti bylą. Prašyme antstolė nurodė, jog 2020 m. lapkričio 20 d. antstolės patvarkymu yra panaikintas 2020 m. lapkričio 11 d. patvarkymas dėl atsisakymo patenkinti skundą.

4. 2020 m. lapkričio 26 d. teisme gauti pareiškėjos L. J. atsikirtimai į antstolės V. Š. 2020 m. lapkričio 11 d. patvarkymą dėl atsisakymo patenkinti skundą, kuriuose pareiškėja, be kita ko, prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas.

5. 2020 m. gruodžio 1 d. teisme gautas pareiškėjos prašymas dėl 500 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų už advokato padėjėjo teisinę pagalbą, priteisimo iš antstolės V. Š.

II. Pirmosios instancijos teismo nutarties esmė

6. Šiaulių apylinkės teismo Šiaulių rūmai 2020 m. gruodžio 1 d. nutartimi nutraukė civilinę bylą pagal pareiškėjos L. J. skundą antstolei V. Š. dėl antstolio veiksmų, priteisė iš antstolės V. Š. pareiškėjai L. J. 500 Eur bylinėjimosi

išlaidas už suteiktą advokato padėjėjos teisinę pagalbą.

7. Teismas nurodė, kad nagrinėjant bylą gauti duomenys, jog pareiškėja pateikė antstoliui skundą per Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 512 straipsnyje nustatytą terminą, o antstolis skundą patenkino, todėl, vadovaujantis CPK 510 straipsniu, nelikus apskundimo objekto, byla nutrauktina (CPK 293 straipsnio 1 dalies 9 punktas).

8. Atsižvelgdamas į tai, kad pareiškėja dėl pateikto skundo bei 2020 m. lapkričio 11 d. priimto patvarkymo atsisakyti tenkinti pareiškėjos skundą patyrė bylinėjimosi išlaidas už advokato padėjėjos suteiktas teisines paslaugas, teismas konstatavo, jog šalių suinteresuotumas bylos baigtimi buvo priešingas, byla buvo nagrinėjama ypatingosios teisenos tvarka, todėl pareiškėjai iš antstolės priteisė bylinėjimosi išlaidas – 500 Eur (CPK 443 straipsnio 6 dalis).

III. Atskirojo skundo argumentai

9. Atskiruoju skundu suinteresuotas asmuo antstolė V. Š. prašo panaikinti Šiaulių apylinkės teismo Šiaulių rūmų 2020 m. gruodžio 1 d. nutarties dalį, kuria iš antstolės V. Š. priteistos 500 Eur bylinėjimosi išlaidos L. J. už suteiktą advokato padėjėjos teisinę pagalbą, arba bylinėjimosi išlaidų dydį sumažinti, nepriteisiant jų už tų dokumentų, kurių pareiškėja neprivalėjo teikti, (atsikirtimų) parengimą. Atskirasis skundas grindžiamas šiais esminiais argumentais:

9.1. Kaip matyti iš teismo atsiųstų atsikirtimų, jų surašymo data yra 2020-11-17, tačiau atsikirtimų tekste yra nurodyta, kad L. J. 2020-11-20 susipažino su pirmąja vykdomąja byla Nr. (duomenys neskelbtini), todėl darytina išvada, jog atsikirtimai yra surašyti ne 2020-11-17, o 2020-11-20 arba vėliau. Tuo metu, t. y. 2020-11-20, jau buvo priimtas 2020 m. lapkričio 20 d. patvarkymas panaikinti 2020 m. lapkričio 11 d. patvarkymą dėl atsisakymo patenkinti skundą ir 2020-11-20 jis buvo išsiųstas pareiškėjai elektroniniu paštu. Vadinasi, pareiškėja jau 2020-11-20 žinojo apie priimtą sprendimą dėl 2020 m. lapkričio 11 d. patvarkymo panaikinimo ir atsikirtimų teismui teikti neturėjo, atsikirtimų surašymas buvo perteklinis.

9.2. CPK 443 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad ypatingosios teisenos bylose dalyvaujančių byloje asmenų bylinėjimosi išlaidos neatlyginamos. Tais atvejais, kai dalyvaujančių byloje asmenų suinteresuotumas bylos baigtimi yra skirtingas arba jų interesai yra priešingi, teismas gali proporcingai padalyti turėtas bylinėjimosi išlaidas arba jų atlyginimą priteisti iš dalyvavusio byloje asmens, kurio pareiškimas atmestas. Taigi, sistemiškai analizuojant CPK 443 straipsnio 6 dalį, bylinėjimosi išlaidų priteisimas ypatingoje teisenoje galimas iš asmens, kurio pareiškimas atmestas, t. y. CPK bylinėjimosi išlaidų priteisimą sieja su bylos išnagrinėjimu iš esmės. Šiuo atveju civilinė byla nebuvo nagrinėjama iš esmės, byla buvo nutraukta, todėl, manytina, bylinėjimosi išlaidos iš antstolės neturėjo būti priteistos.

10. Pareiškėja L. J. atsiliepimo į atskirąjį skundą nepateikė.

Motyvuojamoji dalis

Teismas konstatuoja:

IV. Apeliacinės instancijos teismo nustatytos bylos aplinkybės, teisiniai argumentai ir išvados

Atskirasis skundas tenkinamas.

11. Bylos nagrinėjimo apeliacine tvarka ribas sudaro apeliacinio skundo faktinis ir teisinis pagrindas bei absoliučių sprendimo negaliojimo pagrindų patikrinimas (CPK 320 straipsnio 1 dalis). Apeliacinės instancijos teismas nagrinėja bylą neperžengdamas apeliaciniame skunde nustatytų ribų, išskyrus atvejus, kai to reikalauja

viešasis interesas ir neperžengus skundo ribų būtų pažeistos asmens, visuomenės ar valstybės teisės ir teisėti interesai. Apie ketinimą peržengti apeliacinio skundo ribas teismas praneša dalyvaujantiems byloje asmenims. Apeliacinės instancijos teismas ex officio patikrina, ar nėra CPK 329 straipsnyje nustatytų absoliučių sprendimo negaliojimo pagrindų (CPK 320 straipsnio 2 dalis). Atskiriesiems skundams nagrinėti taikomos taisyklės, reglamentuojančios procesą apeliacinės instancijos teisme (CPK 338 straipsnis). Nagrinėjamu atveju absoliučių pirmosios instancijos teismo nutarties negaliojimo pagrindų nėra nustatyta (CPK 329 straipsnio 2 ir 3 dalys, 338 straipsnis).

12. Skundai dėl antstolių veiksmų nagrinėjami ypatingosios teisenos tvarka. CPK 443 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad dalyvaujančių byloje asmenų bylinėjimosi išlaidos neatlyginamos. Tais atvejais, kai dalyvaujančių byloje asmenų suinteresuotumas bylos baigtimi yra skirtingas arba jų interesai yra priešingi, teismas gali proporcingai padalyti turėtas bylinėjimosi išlaidas arba jų atlyginimą priteisti iš dalyvavusio byloje asmens, kurio pareiškimas atmestas.

13. Kai byla baigiama nepriimant teismo sprendimo dėl ginčo esmės, teismas bylinėjimosi išlaidas paskirsto atsižvelgdamas į tai, ar šalių procesinis elgesys buvo tinkamas, ir įvertindamas priežastis, dėl kurių susidarė bylinėjimosi išlaidos (CPK 94 straipsnio 1 dalis). Lietuvos Aukščiausiasis Teismas formuoja praktiką, kad, civilinę bylą nutraukus, bylinėjimosi išlaidos paskirstomos remiantis priežasties teorija; lemiamą reikšmę turi ne galutinio teismo sprendimo priėmimas, o procesinis šalių elgesys, įvertinus bylinėjimosi išlaidų susidarymo priežastingumą, šalių apdairumą, rūpestingumą atliekant procesinius veiksmus, taip pat ir ieškinio padavimą ir kt. Pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – ir CK) 1.1, 6.263 straipsnius, kiekvienas asmuo turi pareigą laikytis tokio elgesio taisyklių, kad savo veiksmais (veikimu ar neveikimu) nepadarytų kitam asmeniui žalos, tačiau taip pat vadovautis ir teisingumo bei sąžiningumo principais (CK 1.5 straipsnis) (žr. pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. lapkričio 5 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-214/2014; 2017 m. gruodžio 20 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-454-969/2017).

14. Nagrinėjamu atveju apeliacinės instancijos teismas iš esmės pritaria pirmosios instancijos teismo išvadai, jog šalių suinteresuotumas bylos baigtimi buvo priešingas, byla buvo nagrinėjama ypatingosios teisenos tvarka, todėl pareiškėjai iš antstolės turi būti priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, tačiau apeliacinės instancijos teismas pagrįstais laiko atskirojo skundo argumentus dėl pareiškėjos pateiktų teismui atsikirtimų kaip perteklinio procesinio veiksmo.

15. Kasacinio teismo praktikoje pažymėta, kad kai yra pareikštas prašymas priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą ir pateikiama įrodymų, kurie patvirtina išlaidų dydį, teismas turi išspręsti tokių išlaidų atlyginimo klausimą. Išlaidų advokato pagalbai apmokėti dydį patvirtinančiais įrodymais laikytini tokie dokumentai, iš kurių turinio matyti esminiai, tokių išlaidų patyrimo faktą bylą nagrinėjant teisme patvirtinantys, duomenys, t. y. kokioje civilinėje byloje, kokios konkrečios advokato teisinės paslaugos suteiktos ir kokios išlaidos buvo patirtos (kokia suma sumokėta) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. sausio 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-88-686/2017). Ne visos faktiškai šalių sumokėtos sumos advokato pagalbai teismo gali būti pripažįstamos pagrįstomis, nes teismas neturi toleruoti pernelyg didelio ir nepagrįsto šalies išlaidavimo. Jeigu realiai išmokėtos sumos neatitinka pagrįstumo kriterijaus, tai teismas nustato jų pagrįstą dydį, o dėl kitos dalies išlaidų nepriteisia. Taigi, kaip išlaidavimo nuostoliai jie liktų neatlyginti juos padariusiai šaliai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. spalio 28 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-533/2008 ir kt.).

16. Šiuo atveju, kaip pagrįstai nurodo apeliantė atskirajame skunde, nors pareiškėjos atsikirtimų surašymo data yra 2020-11-17, tačiau atsikirtimų tekste yra nurodyta, kad L. J. 2020-11-20 susipažino su pirmąja vykdomąja byla Nr. (duomenys neskelbtini) (b. l. 19), todėl tai yra pakankamas pagrindas išvadai, jog šie atsikirtimai galimai yra surašyti ne 2020-11-17, o 2020-11-20 arba vėliau. Šią išvadą patvirtina ir tai, jog 2020-11-20 jau buvo

priimtas antstolės patvarkymas panaikinti 2020 m. lapkričio 11 d. patvarkymą dėl atsisakymo patenkinti skundą, kuris tą pačią dieną buvo išsiųstas pareiškėjai elektroniniu paštu (b. l. 41). Kartu atkreiptinas dėmesys, kad atsikirtimai teisme gauti tik 2020-11-26, nors antstolės prašymas nutraukti bylą teisme buvo gautas 2020-11-20, ir ši aplinkybė taip pat patvirtina, jog atsikirtimai yra surašyti ne 2020-11-17.

17. Pagal CK 1.5 straipsnio 1 dalį, civilinių teisinių santykių subjektai, įgyvendindami savo teises bei atlikdami pareigas, privalo veikti pagal teisingumo, protingumo ir sąžiningumo reikalavimus. Protingumas yra bendrasis teisės principas, reikalaujantis, kad asmuo elgtųsi apdairiai, rūpestingai, atidžiai, teisingai ir sąžiningai, o atidumas ir rūpestingumas yra bendro pobūdžio pareiga.

18. Aukščiau nustatytų aplinkybių pagrindu apeliacinės instancijos teismas konstatuoja, jog pareiškėjai jau nuo 2020-11-20 turėjo būti žinoma apie priimtą sprendimą dėl 2020 m. lapkričio 11 d. patvarkymo panaikinimo. Atsižvelgiant į tai, vertinant pareiškėjos procesinį elgesį teisingumo, protingumo ir sąžiningumo reikalavimų aspektu, pareiškėjos atsikirtimų pateikimas teismui laikytinas pertekliniu procesiniu veiksmu.

19. CPK 98 straipsnio 1 dalis nustato, kad šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, teismas priteisia iš antrosios šalies išlaidas už advokato ar advokato padėjėjo, dalyvavusių nagrinėjant bylą, pagalbą, taip pat už pagalbą rengiant procesinius dokumentus ir teikiant konsultacijas; dėl šių išlaidų priteisimo šalis teismui raštu pateikia prašymą su išlaidų apskaičiavimu ir pagrindimu.

20. Teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio (2015 m. kovo 19 d. Nr. įsakymo Nr. 1R-77 redakcija, galiojanti nuo 2015 m. kovo 20 d.) (toliau – ir Rekomendacijos) 1 punkte nustatyta, kad šios Rekomendacijos nustato civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalų dydį. Pažymėtina, kad Rekomendacijose už skirtingus procesinius dokumentus ir atliekamus procesinius veiksmus nustatyti skirtingi įkainiai.

21. Remiantis civilinės bylos duomenimis nustatyta, jog pirmosios instancijos teismui buvo pateikti šie rašytiniai įrodymai: išrašas iš 2020-10-20 sutarties dėl teisinių paslaugų, 2020-11-23 sąskaitos už teisines paslaugas kopija, 2020-11-23 pinigų priėmimo kvito kopija (b. l. 24-26). Pažymėtina, kad minėtoje 2020-11-23 sąskaitoje už teisines paslaugas nurodyta, kad teisines paslaugas sudarė skundo dėl antstolės veiksmų vykdomojoje byloje Nr. (duomenys neskelbtini)parengimas, atsikirtimų į 2020-11-11 patvarkymą dėl atsisakymo patenkinti skundą parengimas civilinėje byloje Nr. 2YT-13263-291/2020, paslaugų kaina – 500 Eur. Taigi, kai matyti, iš šios sąskaitos nėra galimybės identifikuoti, kokią paslaugų kainą sudarė atsikirtimų parengimas.

22. Atsižvelgiant į anksčiau išdėstytas aplinkybes, į panašią skundo ir atsikirtimų apimtį, kas pareikalavo panašių darbo laikų sąnaudų, apeliacinės instancijos teismas sprendžia, jog yra pagrindas sumažinti pirmosios instancijos teismo priteistas bylinėjimosi išlaidas per pusę ir priteisti iš apeliantės pareiškėjai 250 Eur bylinėjimosi išlaidų už skundo dėl antstolės veiksmų vykdomojoje byloje Nr. (duomenys neskelbtini)parengimą.

23. Apeliacinės instancijos teismas konstatuoja, jog pirmosios instancijos teismas netinkamai nustatė priteistinų bylinėjimosi išlaidų dydį, tačiau pirmosios instancijos teismo nutartis paliekama iš esmės nepakeista (CPK 337 straipsnio 1 dalies 1 punktas). Šiuo atveju spręstina, kad reikalavimas peržiūrėti bylinėjimosi išlaidų priteisimą yra procesinis prašymas ir nevertinamas kaip materialinis reikalavimas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. spalio 28 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-533/2008). Atsižvelgiant į nustatytą pareiškėjos patirtų bylinėjimosi išlaidų dydį, pirmosios instancijos teismo nutarties dalis dėl bylinėjimosi išlaidų priteisimo tikslinama.

Rezoliucinė dalis

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 337 straipsnio 1 dalies 1 punktu, teismas

nutaria:

Šiaulių apylinkės teismo Šiaulių rūmų 2020 m. gruodžio 1 d. nutartį palikti iš esmės nepakeistą.

Patikslinti Šiaulių apylinkės teismo Šiaulių rūmų 2020 m. gruodžio 1 d. nutarties dalį dėl bylinėjimosi išlaidų, patirtų pirmosios instancijos teisme, - priteisti iš antstolės V. Š. pareiškėjai L. J., asmens kodas (duomenys neskelbtini) 250 Eur (dviejų šimtų penkiasdešimties eurų) bylinėjimosi išlaidas už suteiktą advokato padėjėjos teisinę pagalbą.

Apeliacinės instancijos teismo nutartis įsiteisėja nuo jos priėmimo dienos.

Teisėja Jurga Kramanauskaitė-Butkuvienė